

342 *YTTRANDE VID PLENUM 31.X 1864**RA, Senatens arkiv*

10 Sedan detta utlåtande blifvit uppläst, yttrade Senatorn Snellman, – att innan Senatorn ville ingå i slutlig pröfning af denna fråga, ansåg Senatorn det borde tjenstförrättande Guvernörens i Åbo län yttrande infordras i anledning af framställningen om vidtagande af åtgärder till beredande af någon utväg för fångarne att försälja deras ofvanberörde tillverkningar med tillika, fästadt afseende derå huruvida ej ifrågavarande arbete, till undvikande af konkurens för den fria arbetaren, kunde för kronans räkning utföras, dervid likväl af det för dessa tillverkningar inflytande försäljningspris ett afdrag borde göras till fångarnes förmon och en sparkassa för dem sålunda bildas.

20 Då det till följe af omröstningens utgång nu ålåg Senatorn Snellman att sig i ärendet slutligt utlåta, yttrade Senatorn: – att Senatorn ville till Prokuratorn i Kejsrerliga Senaten öfverlemna att i samråd med ofvanbemälde tjenstförrättande Guvernör besluta om vidtagande af lemplige åtgärder till afhjelpande af det af fångarne öfverklagade förhållande, dock med iakttagande dervid att arbetsprodukterne, till undvikande af en, enligt Senatorns tanke, med skäl befarad konkurens för den fria arbetaren, användas för kronans räkning emot en bestämd måttlig ersättning till tillverkaren; de sålunda inflytande medlen borde af Fängelsedirektören förvaras för att vederbörande vid deras frigifvande från fängelset tillhandahållas.

343 *YTTRANDE VID PLENUM 31.X 1864**RA, Senatens arkiv*

30 Emot Kejsrerliga Senaten i ämnet sålunda fattade beslut inlemnades af Senatorn Snellman till protokollet följande skriftligen affattade reservation: – »Ehuru Ständerna af bränvinsbränningsskatten icke anvisat medel för de ändamål, Hans Majestät i dess Nådiga proposition äskat, utan annorlunda om denna inkomsts användande disponerat, får jag underdånigst tillstyrka, att Hans Majestät Nådigst måtte låta vid denna Ständernas disposition bero, emedan till den grundlagliga skattebevillningsrätten äfven hörer beslutande rätt angående medlens användande.

40 Väl hade det varit önskligt, att Ständerna med mindre frikostighet sett kommunernas och deras enskilda medlemmars fördel till godo och icke gjort de anslag, som för hela landets allmänna bästa krävas, så uteslutande beroende af ett lån i utlandet, hvaraf tungan till betydligaste del faller på kommande släkten, om ens lån till det höga belopp, Ständerna föreslagit, blir möjligt och med afseende på landets tillgångar rådligt att upptaga, Men vid det beslut Ständerna i detta hänseende fattat, anser jag för min del rätt, att de åt kommunerna förbehållna medlen lemnas helt och hållet åt dessas fria disposition, hvarföre jag icke kan tillstyrka, att Hans Majestät må låta utförda några föreskrifter för deras användande, så mycket mindre som den föreslagna nya kommunalförfattningen i min tanke är utsatt för att blifva en tom bokstaf, och detta endast derigenom kan afvändas, att åt kommunalförvaltningen lemnas den största möjliga frihet.

50 Till det beslut, Ständerna fattat om bränvinsbränningsskattens användande i öfrigt, hafva de delvis varit tvungne, emedan inkomsten af den bevilling, de sig åtagit, omöjligen kunde motsvara de behof, som

enligt den Nådiga propositionen i ämnet med densamma borde fyllas.

Men genomfarandet af, hvad Ständerna i så måtto beslutit, visar sig åtminstone för närvarande möta mångfaldiga svårigheter, hvilka ökas just derigenom, att enligt detta beslut de stora anslagen till kommunerna skola främst afgå af inkomsten näst efter ersättningen för bränvinsarrendet till kronan.

Kan nemligen det lån, hvartill Ständerna beslutit eller någon betydligare del deraf icke under närmaste framtid upptagas, så är det gifvet, att icke heller de af Ständerna beslutade allmänna företagen kunna till vidare utföras i den vidd, Ständerna afsett. Det är dessutom högst sannolikt, att bränvinsbränningsskatten icke kommer att de första åren uppgå till det belopp, Ständerna beräknat, emedan uppsamlingen af det kapital, som för den fabriksmessiga tillverkningen är behöfligt, erfordrar sin tid, och äfven, sedan kapitalet finnes i beredskap, en rund tid måste förgå, förrän fabriker komma i verksamhet. Skulle t. ex. endast halfva beloppet af den påräknade skatten det första året inflyta med

– 3 440 000. mark

så skulle härifrån enligt Ständernas beslut afgå:

till kronan för bränvinsarrendets ersättande – 660 000.

1/4. af återstoden till kommunerna – 695 000.

ytterligare till kommunerna – 1 000 000.

till kontrollen och bränvinsredskapers inlösen, antages 2/3. delar af totalbeloppet – 200 000.

till fängelserna – 600 000.

3 155 000,

hvarefter först det till ränta och amortering å ett lån om 19 000 000. Mf. beräknade anslaget komme att utgå med det ringa återstående beloppet af 285 000. Mf, hvars ringhet, om lån icke på antagliga vilkor kan erhållas, gör den enda eljest återstående utvägen omöjlig, att nemligen för fortsättande af jernvägsanläggningen till vidare använda, hvad af Bevilling och Bränvinsbränningsskatt kan för ändamålet disponeras. För sådan händelse kan det anses vara med det allmänns fördel mera öfverensstämmande, att hellre använda den ringa behållningen för sådane af Ständerna voterade kanalarbeten, hvilkas utförande inverkar på kommunikationen å den redan färdiga jernvägen.

Skulle till en början endast tredjedelen af den beräknade skatten utgå, skulle icke ens till kontrollkostnaden någon tillgång finnas. I sådan händelse måste väl nödtvunget anslaget till fängelserna det första året minskas, och denna minskning i framtiden godtgöras.

Det är sådane förhållanden, som erfordra ett noggrannt öfvervägande. Ständernas och landets önskan kan icke vara den, att Regeringen skall utan allt afseende på inträffande omständigheter följa det af Ständerna uppställda programmet. Endast alla de företag efterhand genomföras, till hvilka Ständerna beslutit, och medlen icke användas för andra, än de af Ständerna bestämda ändamålen, måste det blifva åt Hans Majestäts Höga pröfning öfverlemnadt, huru och i hvad ordning sådant lämpligast kan ske.

Underdånigst får jag derföre hemställa, att Hans Majestät täcktes Nådigst tillåta Senatens Ekonomie Departement att yttra sig rörande här ifrågavarande anslags användande; och då Senaten tidigare jemte den af Ständerna antagna Bevillningsstadgans öfverlemnande åt Hans Majestäts Höga godkännande hemställt, att Hans Majestät måtte höra Ekonomie Departmentet angående det föreslagna statslånets upptagande, torde Hans Majestät Nådigst infordra Departementets yttrande i ett sammanhang öfver båda dessa ärenden.

Skulle Hans Majestät härtill bifalla, hindrar sådant likväl icke Hans Majestät att, såsom Senaten nu, underdånigst hemställt, i Nåder godkänna det af Ständerna omfattade förslaget till Förordning angående tillverkning och försäljning af bränvin i landet. »Hans Majestäts beslut rörande bränvinsbränningskattens användande hör ingalunda till denna förordning, och torde i all händelse icke kunna komma att i densamma ingå.»

- 10 Skolande det Kejsersliga Senaten i ärendet affordrade underdåniga yttrande i bref affattas i enlighet med ofvanberörde af flertalet bland Kejsersliga Senatens ledamöter fattade beslut och, med bifogande af detta protokoll samt Ständernas omförmälte skrifvelse, till Hans Kejsersliga Majestät insändas.

344 YTTRANDE VID EKONOMIEDEPARTEMEN- TET 2.XI 1864

RA, Senatens arkiv

- 20 ... då Senatorn Snellman först utlät sig – och för sin del fann godt förestående ansökning sålunda bifalla, det må Föreningsbanken erhålla i Finlands Bank kassakreditiv till ett belopp af tvåhundredrusen mark på ett års tid, att af Föreningsbanken, emot pant af Hypotheksföreningens i Finland fem procents obligationer eller annan säkerhet som af Bankodirektionen kan godkännas, begagnas samt under de vilkor, som för enskilda personer och korporationer finnas bestämda uti Nådiga kungörelsen af den 9. November 1859., åtnjutas i allt öfrigt, utom hvad angår sättet för erläggande af inträdesafgiften, hvilken det vore Föreningsbanken obetaget att, oaktadt den beviljade högre kreditivsumman, 30 erläggas endast efter, beräkning af fyratiorusentusen mark samt, ifall kreditivrättigheten derutöfver anlitas, förskottsvis för hvarje fyratiorusentusen mark.

345 J. V. SNELLMAN – FINSKA LITTERATUR- SÄLLSKAPET 2.XI 1864

FLS vol. 63

- 40 Helsingfors, den 2. November 1864.

Till Finska Litteratursällskapet i Helsingfors.

- 50 Sedan ett bidrag af högst femtusent rubel silfver eller tjugotusent mark i Nåder anslagits åt härvarande Finska Litteratursällskap för ombesörjandet af en fullständig juridisk handbok i ny öfversättning till Finska språket, har Sällskapet uti en till Kejsersliga Senaten ingifven skrift, jemte tillkännagifvande att sjelfva lagboken numera blifvit af Prosten Gustaf Cannelin till nämnda språk öfversatt, äfvensom att Sällskapet vore sinnadt att låta trycka en upplaga af öfversättningen i sexhundra exemplar för att, innan densamma slutligen lades till grund för ifrågavarande verk, öfverlämnas till allmänhetens granskning, anhållit att för detta ändamål samt till honorarium åt öfversättaren och för bestridandet af öfriga med arbetets utgifning förenade kostnader af anslaget utbekomma sex tusent mark.